

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету

28 серпня 2021 року,

протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«НЕДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК

професорка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Ірина МИХАЙЛОВА

професорка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Надія ЧУДИК-БІЛОУСОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права
28 серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук, професор
28 серпня 2021 року

_____ Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Обліковий обсяг 1,62 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	4
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	4
1.2.	Лекції (<i>теми і плани</i>)	5
1.3.	Семінарські (практичні, лабораторні) заняття	6
1.4.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти	10
1.5.	Індивідуальні завдання	12
1.6.	Підсумковий контроль	13
2.	Схема нарахування балів	15
3.	Рекомендовані джерела	17
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	23

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Поняття недержавного соціального забезпечення та принципи його надання	13	4	4	-	-	5
2.	Організація надання благодійної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення	12	2	4	-	-	6
3.	Організація надання гуманітарної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення	10	2	2	-	-	6
4.	Організація надання волонтерської допомоги в системі недержавного соціального забезпечення	12	4	2	-	-	6
5.	Організація надання соціальних послуг недержавним сектором	12	4	2	-	-	6
6.	Організація надання окремих видів соціального забезпечення на визначених договором умовах	11	3	2	-	-	6
7.	Соціальне підприємництво як складник недержавного соціального забезпечення	11	3	2	-	-	6
8.	Недержавне соціальне забезпечення за рахунок роботодавця	12	2	4	-	-	6
9.	Недержавне пенсійне забезпечення	12	2	4	-	-	6
	Всього годин:	105	26	26	-	-	53

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	К-сть годин
1.	Поняття недержавного соціального забезпечення та принципи його надання	4
1.1.	Поняття недержавного соціального забезпечення.	
1.2.	Історія формування системи недержавного соціального забезпечення на території України.	
1.3.	Види недержавного соціального забезпечення	

№ з/п	Назва і план теми	К-сть годин
2.	Організація надання благодійної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення	4
2.1.	Поняття благодійної діяльності та її ознаки.	
2.2.	Види благодійних організацій та порядок їх реєстрації.	
2.3.	Види благодійної діяльності.	
2.4.	Процедура оформлення благодійної допомоги.	
3.	Організація надання гуманітарної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення	4
3.1..	Поняття гуманітарної допомоги.	
3.2.	Отримувачі гуманітарної допомоги.	
3.3.	Процедура оформлення гуманітарної допомоги.	
3.4.	Процедура отримання окремих видів гуманітарної допомоги.	
4.	Організація надання волонтерської допомоги в системі недержавного соціального забезпечення	2
	Становлення волонтерства в історії української державності.	
4.1.	Міжнародні стандарти волонтерства.	
4.2.	Розвиток волонтерства в сучасних умовах.	
4.3.	Організація волонтерської діяльності.	
4.4.	Роль волонтера у здійсненні волонтерської діяльності.	
5.	Організація надання соціальних послуг недержавним сектором	4
5.1	Підстави отримання соціальних послуг на платній основі.	
5.2.	Надавачі соціальних послуг на платній основі.	
5.3.	Отримувачі соціальних послуг на платній основі.	
5.4.	Договір про надання соціальних послуг на платній основі.	
5.5.	Порядок надання соціальних послуг на платній основі.	
6.	Організація надання окремих видів соціального забезпечення на визначених договором умовах	2
6.1.	Добровільне страхування як складова недержавного соціального забезпечення окремих категорій.	
6.2.	Соціальне житло як складова недержавного соціального забезпечення окремих категорій.	
6.3.	Організація додаткового соціального забезпечення для ВПО окремих категорій.	
6.4.	Спадковий договір як складова недержавного соціального забезпечення.	
6.5.	Договір довічного утримання як складова недержавного соціального забезпечення.	
7.	Соціальне підприємництво як складник недержавного соціального забезпечення	2
7.1.	Становлення соціального підприємництва.	
7.2.	Поняття, ознаки та функції соціального підприємництва.	
7.3.	Вплив соціального підприємництва на сферу соціального забезпечення.	
7.4..	Види соціальних підприємств.	
8.	Недержавне соціальне забезпечення за рахунок роботодавця	2
8.1.	Становлення системи недержавного соціального забезпечення на локальному рівні.	
8.2.	Мотивація роботодавця до додаткового соціального забезпечення працівника.	
8.3.	Види соціального забезпечення працівника за рахунок роботодавця	
9.	Недержавне пенсійне забезпечення	2
9.1.	Поняття недержавного пенсійного забезпечення.	
9.2.	Тенденція розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення.	

№ з/п	Назва і план теми	К-сть годин
9.3.	Загальна характеристика порядку створення та формування пенсійних активів	
	Всього	26

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1-2

Тема 1. Поняття недержавного соціального забезпечення та принципи його надання

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та історія становлення недержавного соціального забезпечення.
2. Роль держави у створенні системи недержавного соціального забезпечення.
3. Функції недержавного соціального забезпечення.
4. Принципи надання недержавного соціального забезпечення.
5. Підстави надання недержавного соціального забезпечення.
6. Механізми надання недержавного соціального забезпечення.
7. Джерела фінансування недержавного соціального забезпечення.
8. Співвідношення недержавного та державного соціального забезпечення.

Задача 1

Л. безоплатно отримує соціальні послуги в місцевому територіальному центрі. Проживає один. Має статус «дитини війни». Виявив бажання оформити субсидію на оплату вартості комунальних послуг, тому попросив допомоги соціального працівника. Соціальний працівник відмовилася надати таку послугу, так як вважає її додатково оплачуваною.

Чи є правомірною така відмова?

Як можна врегулювати ситуацію, яка виникла?

Надайте роз'яснення.

Задача 2

Будинок В. постраждав внаслідок вибухів на військовому складі. Тому визнаний комісією частково непридатним для проживання. Благодійна організація запропонувала родині переїхати в іншу частину села, поки волонтери будуть його ремонтувати. У тимчасовому житлі є усе необхідне для проживання родини з шести осіб.

Чи можна вважати допомогу погорільцям недержавним соціальним забезпеченням?

Чи може претендувати родина на отримання гуманітарної допомоги?

Хто повинен в цьому посприяти?

Задача 3

24 вересня 2021 року під керівництвом заступника голови облдержадміністрації відбулося засідання робочої групи з питань гуманітарної допомоги при обласній державній адміністрації. Одне із питань порядку денного став розгляд документів про визнання гуманітарною допомогою автомобілів, що надійшли від закордонних благодійників Департаменту соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації для подальшої передачі особам з інвалідністю. Легкові автомобілі на безоплатній основі перегадуються Департаментом соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації в користування в якості засобу реабілітації особам з інвалідністю, які перебувають в черзі для забезпечення автомобілями, та яким ці автомобілі адресовані.

Чи можна вважати надання такого автомобіля недержавним соціальним забезпеченням?

Який порядок їх передачі особам з інвалідністю?

Задача 4

Н. проживає у гіркому населеному пункті. Виховує одна 8 неповнолітніх дітей. Чоловік помер. Проживають у старому будинку з пічним опаленням. Як багатодітна родина отримують допомогу, пенсію по втраті годувальника. Діти потребують зимового одягу, взуття, шкільного приладдя.

На які види соціального забезпечення претендує родина?

Хто повинен посприяти в його отриманні?

Які види недержавного соціального забезпечення можливо отримати?

Задача 5

Міжнародна організація HealthRight International (Право на здоров'я) в Україні час надає допомогу дівчатам та молодим жінкам, які перебувають у складних життєвих обставинах, мають ВІЛ позитивний статус, потерпілі від насильства, з числа ВПО. Одним з наших сервісних сайтів є соціальна квартира для вагітних дівчат та матерів з дітьми раннього віку в складних життєвих обставинах, яка була створена в 2013 році в м. Київ. Квартира є безпечним місцем де жінка із дитиною може проживати безкоштовно певний час, отримуючи необхідну психологічну, соціальну, правову, медичну підтримку для відновлення власних внутрішніх ресурсів та прийняття рішень щодо подальшого життя. Особливістю соціальної квартири є те, що в ній можуть проживати жінки з усіх регіонів України, навіть без документів. За період функціонування соціальної квартири послуги отримали 75 жінок (з яких 6 ВІЛ-позитивних) та 76 дітей.

Із березня 2016 року соціальна квартира стала частиною міської цільової програми “Діти, сім'я, столиця 2016 – 2018 рр.” і отримала часткове фінансування з міського бюджету на зарплати соціальних працівників. За моделлю соціальної квартири були відкриті центри (притулки) надання допомоги потерпілим від насильства в інших регіонах України.

Чи є соціальна квартира формою недержавного соціального забезпечення?

Чи можна її вважати соціальним житлом?

и отримують такі особи соціальні послуги?

Який порядок їх отримання?

Чи укладаються договори на їх надання та на проживання в соціальній квартирі?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальне забезпечення, недержавне соціальне забезпечення, , принципи, завдання, функції .

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття недержавного соціального забезпечення та його роль в сучасних умовах;
- якими є перспективи розширення сфери недержавного соціального забезпечення.

Семінарські заняття 3-4

Тема 2. Організація надання благодійної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та історія становлення благодійництва.
2. Роль держави у реєстрації благодійних організацій (благодійне товариство, благодійна установа, благодійний фонд) як учасників недержавного соціального забезпечення.
3. Функції та мотиви діяльності благодійних організацій як учасників недержавного соціального забезпечення.
4. Види благодійної діяльності.
5. Соціальна спрямованість благодійної пожертв.

6. Соціальна спрямованість благодійного гранту.
7. Соціальна спрямованість публічного збору благодійних пожертв.
8. Меценатська діяльність в системі недержавного соціального забезпечення.

Задача 1

Українська благодійницька мережа придбала будиночок у невеликому містечку Обертин (Глумацький район Івано-Франківської області). Після реконструкції та ремонту він буде облаштований у перший будинок підтриманого проживання для сиріт з інвалідністю, які назавжди покинуть інтернатні заклади. Купівля обійшлася у 161 тис. грн, площа основної частини будинку 72 метри квадратних (з них – 51 метр квадратний жилої площі), він має прибудову, яка буде обладнана під частину спільноти (з однією із житлових кімнат), літню кухню та інші будівлі, які теж будуть використані для потреб спільноти, зокрема під майстерню. Будинок підтриманого проживання повинен дати їхнім мешканцям нові можливості, за яких допомога повинна закінчуватися рівно там, де починаються власні можливості людини. Основне завдання спільноти – повернути сиротам з інвалідністю мотивацію до життя.

Чи можна вважати у даній ситуації діяльність благодійного фонду видом недержавного соціального забезпечення?

Чи можна вважати підтримане проживання видом соціальних послуг?

Хто зможе потрапити і на яких умовах до даного закладу?

Задача 2

Ф отримав автомобіль як особа з інвалідністю в дитинства 2 групи від благодійного фонду у тимчасове користування. Працює вчителем інформатики у гімназії село сусідньої територіальної громади. Щоденно змушений долати відстань у 29 км на роботу.

Чи можна вважати надання автомобіля благодійною допомогою?

Які види недержавного соціального забезпечення може отримати Ф.?

Які документи доцільно оформити для передачі автомобіля?

Задача 3

Родина кіровоградського спецпризначенця отримала житло. Кошти на придбання квартири надали меценати з міста Києва. Військовий, якому придбали квартиру, під час проведення АТО влітку 2014 року отримав тяжке поранення поблизу Савур-Могили. Кошти на двокімнатну квартиру надали жителі Києва, але поки що заборонили називати їхні імена:

Чи можна вважати надання квартири благодійною допомогою?

Які види недержавного соціального забезпечення може отримати родина спецпризначенця?

Задача 4

Набори, що складаються з клею, кольорового паперу, картону, зошитів, пластиліну, пеналу, пензликів, олівців, ручок тощо отримали школярі Хмельницького та навколишніх сіл як подарунки в межах акції «Шкільний портфель». Їх роздали 30 серпня дітям 1-11 класів волонтери благодійного фонду «Карітас-Хмельницький». В рамках акції 500 дітей отримали портфелі зі шкільним приладдям. 100 подарунків передали дітям у села Хмельницького району.

Якими категоріями соціально незахищених громадян займається «Карітас-Хмельницький»? У якій формі надають благодійну допомогу? Хто може стати волонтером даного фонду?

Задача 5

У родині Романчуків, яка проживала у прифронтовому Майорську, за 600 метрів до лінії фронту виникла необхідність переїзду через постійні обстріли та проблеми зі станом здоров'я їх дітей. Завдяки проекту «Добровільне переміщення» вони змогли придбати житло

у селищі Опитне. Допомогла з переїздом гуманітарна місія «Проліска». Гроші на квартиру надали в агентстві ООН у справах біженців.

Задача 6

Проект «Добровільне переміщення» стартував у Донецькій області у 2019 році. Його учасники самі обирають житло та населений пункт в Донецькій чи Луганській областях для переїзду. Головна умова, щоб місто або селище було не ближче ніж за 20 кілометрів від лінії розмежування. У 2019 році проект надав допомогу 14 родинам, у 2020 - 12. Заплановано переселити ще 25 сімей, які живуть у прифронтових населених пунктах Луганської та Донецької областей.

Чи можна вважати купівлю житла благодійною допомогою?

Які види недержавного соціального забезпечення може отримати родина?

Чи можна надати родині статус внутрішньо переміщених осіб?

Задача 7

Регіональний представник Уповноваженого з прав людини та регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого в Житомирській області здійснили моніторинговий візит до пансіонату для постійного або тимчасового проживання осіб літнього віку та людей з інвалідністю благодійної організації «Благодійний фонд «Лікарня Іваноपіль» в смт. Іванопіль Бердичівського району Житомирської обл. На день візиту послугу догляду з проживання в пансіонаті отримували 52 особи, зокрема 9 лежачих хворих.

Клієнти проживають у орендованому приміщенні на другому поверсі двоповерхової будівлі. Житлові кімнати розраховані для проживання від однієї до чотирьох осіб. Умови проживання задовільні У кімнаті є ліжка, тумбочки, вішалки для верхнього одягу. У окремих кімнатах встановлено шафи. Маломобільні підопічні, зокрема особи з інвалідністю, забезпечені технічними засобами реабілітації та допоміжними засобами для пересування.

Мешканці пансіонату не скаржилися на умови проживання, харчування, зазначили що їжа смачна і в достатній кількості. Із усіма підопічними укладено декларації про надання первинної медичної допомоги з лікарем амбулаторії загальної практики-сімейної медицини смт Іванопіль. Водночас на час візиту у приміщеннях закладу не дотримується температурний режим. Температура в житлових приміщеннях не перевищувала 10 градусів тепла Таку ситуацію зумовила несправність котла опалення. Новий котел придбано меценатом, проводяться роботи з його встановленню для відновлення теплопостачання.

Через розташування усіх житлових кімнат на другому поверсі, маломобільні клієнти позбавлені можливості здійснювати прогулянки на свіжому повітрі. Для миття підопічних у пансіонаті є одна душова кабіна на 52 особи. Через несправність водогону клієнти позбавлені можливості користуватися встановленими у кімнатах рукомийниками. Площа більшості житлових кімнат не відповідає вимогам Державних будівельних норм «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення ДБН В.2.2-18:2007, відповідно до яких площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб, які користуються кріслами колісними приймаються з розрахунку не менше відповідно 8 кв.м і 10 кв.м на людину.

Чи можна вважати у даній ситуації діяльність благодійного фонду видом недержавного соціального забезпечення?

Чи можна вважати підтримане проживання видом соціальних послуг?

Хто зможе потрапити і на яких умовах до даного закладу?

Чи потрібно усунути благодійному фонду порушення, котрі виявили?

Задача 8

У вересні 2012 року працівники київського Карітасу знайшли сім'ю з 4-ма дітьми, які проживали у наметі посеред лісу. Діти віком 5, 4, 2 років та 2 місяців та двоє молодих батьків жили просто неба, не маючи засобів на існування, вдосталь їжі, теплого одягу, засобів гігієни. Коли нічна температура на Київщині почала наближатись до 0С°, житлом для молодої сім'ї продовжував служити туристичний намет, поставлений у лісі. 31-річний батько сім'ї

народився у малозабезпеченій багатодітній родині в одному із сіл Херсонської області. Його 27-річна дружина Тамара народилася у Києві, своїх батьків не знає, виховувалася у інтернаті. Познайомилася пара у Києві, куди Олександр приїхав на заробітки. Спочатку проживали у Черкаській області у старенькій хатині, яка внаслідок погодніх умов і старості зруйнувалася. Тому подружжя опинилося на вулиці без даху над головою з чотирма дітьми. Певний час проживала в орендованій кімнаті у Миколаївській області, але коли не змогли оплачувати оренди через втрату роботи і фінансову скруту, їх виселили.

Після знайомства з сім'єю завдяки зусиллям працівників Карітасу і священнослужителю Української Греко-Католицької Церкви о. Юрію Голоднюку вулична родина отримала житло і їжу, безпеку та опіку. Протягом півроку в одному з сіл на Черкащині для них благодійники винаймали житло, але потім постала проблема або його купівлі, або безпритульності родини. Після кількох місяців переговорів із власницею будинку вдалося домовитися про придбання дому. Тому було оголошено спеціальний збір коштів на Українській Біржі Благодійності. Дім був у доброму стані: дві кімнати, кухня, коридор, веранда, котел, газ, сарай, погріб, деякі меблі. Прибудинкова ділянка огорожена парканом. Через 5 місяців необхідну суму коштів зібрали. Київський Карітас завдяки жертводавцям надав речі першої необхідності (їжу, одяг, іграшки, памперси, засоби гігієни, медикаменти). Двох старших дітей влаштували у садочок. Батькові знайшли роботу. Працівники Карітасу Київ придбали для подружжя будинок у с. Мехедівка Драбівського району Черкаської області. Родині жителі села пожертвували меблі для будинку.

На які види недержавного соціального забезпечення претендує родина?

Чи можна вважати купівлю житла благодійною допомогою?

Чи допомогли благодійники подолати складну життєву ситуацію для родини?

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: благодійна діяльність, благодійна допомога, отримувач благодійної допомоги, надавач благодійної допомоги

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти у варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- сутність та основні напрямки діяльності благодійних фондів;
- вплив війни на діяльність благодійних організацій у сфері соціального забезпечення.

Семінарське заняття 5

Тема 3. Організація надання гуманітарної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та принципи надання гуманітарної допомоги.
2. Функції гуманітарної допомоги в організації недержавного соціального забезпечення для окремих категорій
3. Отримувачі гуманітарної допомоги.
4. Надавачі гуманітарної допомоги.
5. Процедура отримання окремих видів гуманітарної допомоги.

Задача 1

Міжнародна організація з міграції за фінансування Європейського Союзу здійснила ремонт медичних та соціальних закладів у Донецькій області. Відремонтовано дві лікарні, амбулаторію та школу-інтернат, що зазнали пошкоджень внаслідок бойових дій. Також МОМ долучилася до ремонту центру для ВПО. Загалом понад 14 тис. людей зможуть скористатися послугами цих установ, не ризикуючи власним здоров'ям через пошкоджені вікна чи продріявлені дахи будівель.

Чи можна вважати ремонт будівель гуманітарною допомогою?

Які дії чи роботи вважаються гуманітарною допомогою?

Хто мав посприяти в отриманні такої допомоги?

Задача 2

Із початку 2021 року, викликає побоювання, що інтенсивність бойових дій. Будь-яке погіршення безпеки на сході України серйозно ускладнює гуманітарну ситуацію для 3,4 млн осіб, які потребують гуманітарної допомоги і чий життєві ресурси залишаються суттєво підірваними семирічним конфліктом та пандемією COVID-19.

Тому у рамках проекту МОМ надало вугілля понад 5 тисяч домогосподарств у Донецькій області. Допомогу надали найбільш вразливим верствам населення на лінії розмежування. Кожна родина отримала по 3 тонни вугілля, щоб гарантувати тепло в їхніх оселях під час суворої зими. Зокрема вугілля отримала родина у якої снарядом пошкоджено комору, через бойові дії фільтраційна станція працює з перебоями. Місцеве населення у зимовий період використовує для опалення переважно вугілля, придбане за власний кошт.

Чи можна вважати допомогу МОМ гуманітарною допомогою?

Які дії чи роботи вважаються гуманітарною допомогою?

Хто мав посприяти в отриманні такої допомоги на даній території?

Задача 3

5 лютого 2018 року було отримано повідомлення про родину, в якій виховується семеро неповнолітніх дітей. Центром соціальних служб, спільно з головою сільської ради комісійно було відвідано родину, складено початкову оцінку потреб, надано ряд відповідних консультацій та зауважень стосовно подальшого планування життя родини. Родину взяли під соціальний супровід з метою захисту і забезпечення дотримання прав та інтересів дітей, сприяння у покращенні соціально-побутових умов, профілактики соціально небезпечних хвороб та популяризації здорового способу життя, оформлення необхідних пакетів документів, відстеження вчасності отримання батьками державних виплат на утримання дітей; надання консультацій з питань чинного законодавства та ін.

Завдяки громадській організації допомоги інвалідам та багатодітним сім'ям та Товариству Червоного Хреста та небайдужим людям для родини зібрали гуманітарну допомогу у вигляді матраців, подушок, ковдр, постільної білизни, іграшок та продуктів харчування.

Чи можна вважати ремонт будівель гуманітарною допомогою?

Які дії чи роботи вважаються гуманітарною допомогою?

Хто мав посприяти в отриманні такої допомоги?

Задача 4

Єврейська община Чернівців допомагає шести сотням прихожан. Кошки із солодощами, консервами, крупами, миючими засобами та ще багатьма необхідними побутовими речами отримали пенсіонери та містяни із малозабезпечених сімей, Зокрема допомогу отримала пенсіонерка з інвалідністю 2 групи. Вона щомісяця витрачає значні кошти на лікування цукрового діабету та оплату комунальних послуг.

Допомогу нужденні могли отримати у синагозі. Вартість одного пакунка складала близько 2-х тисяч гривень.

Чи можна вважати таку допомогу гуманітарною допомогою?

Чи можна надати продукти як гуманітарну допомогу?

Хто мав посприяти в отриманні такої допомоги?

Задача 5

Національна збірна Франції з футболу передала українському Червоному Хресту 28 ліжок для хворих на СНІД. Спочатку ліжка придбала французька збірна для своїх футболістів під час їх перебування в Україні в рамках Євро-2012. Після закінчення чемпіонату збірна Франції прийняла рішення подарувати ліжка родинам, які потребують допомоги в рамках проекту «Зниження ризику і боротьба з ВІЛ / СНІДом», який організований в Україні французьким та українським Червоним Хрестом.

Директор національної збірної Франції Марино Фачіолі зазначив, що передача ліжок є подякою французької збірної за теплий прийом від організаторів Євро-2012 та українців. Генеральний секретар Червоного Хреста в Україні повідомила, що ліжка залишаться у Донецькій області, де французька збірна під час Євро-2012 грала основні матчі. Ліжка передали в сім'ї, де є ВІЛ-інфіковані або хворі на СНІД, багатодітні, малозабезпечені сім'ї. За інформацією українського Червоного Хреста подаровані ліжка залишаться у цьому регіоні, бо він погано забезпечений гуманітарною допомогою.

Чи можна вважати гуманітарну допомогу формою недержавного соціального забезпечення?

Які види недержавного соціального забезпечення можуть отримати ВІЛ-інфіковані та хворі на СНІД?

Які уповноважені органи повинні їх забезпечувати?

Задача 6

Гуманітарна допомога ЄС надходить: постраждалим людям, які живуть на непідконтрольних українській владі територіях та по обидва боки лінії розмежування; біженцям і ВПО, які полишили зону конфлікту; особам, які повернулися до постійного місця проживання.

Найчастіше гуманітарну допомогу надають у формі готівки або купонів, сприяючи у такий спосіб максимальній ефективності та зберігаючи гідність постраждалих. Отримувачі такої допомоги мають змогу придбати предмети першої необхідності у місцевих магазинах та на ринках, підтримуючи таким чином місцеву економіку.

Чи можна вважати таку допомогу гуманітарною допомогою?

Чи можна надати гроші чи купони як гуманітарну допомогу?

Хто мав посприяти в отриманні такої допомоги?

Задача 7

К. як особа з інвалідністю І групи забезпечений через Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації транспортним засобом марки Ауді, ідентифікаційний номер WAUZZZ4BX3N083941, який був наданий йому як гуманітарна допомога у користування без права продажу чи передачі іншій особі, відповідно до Порядку забезпечення інвалідів автомобілями затвердженого КМУ від 19.07.2006 року №999.

Згідно довідки про реєстрацію транспортного засобу від 04.12.2006 року №1769-05, транспортний засіб марки Ауді, модель А6, тип легковий універсал В, ідентифікаційний номер WAUZZZ4BX3N083941, колір синій, номер двигуна 307100BO782833, 2003 року випуску, вартістю 79325,40 грн., отриманий Департаментом саме для К., який помер 01.10.2020 року. Його онук письмово звернувся до Департаменту з листом про надання дозволу на перереєстрацію транспортного засобу виданого покійному дідуся в якості гуманітарної допомоги 19.12.2020 року Департаментом направлено листа з вимогою добровільно повернути автомобіль. Онук повертати автомобіль відмовився.

Чи можуть отримати автомобіль як гуманітарну допомогу?

Для яких категорій його можна надати?

Чи правильно поступив онук?

Задача 8

У Львові збирають кошти на візки для двох дітей зі СМА Лук'яна та Софійки. Візки німецького виробника адаптовані для дитини зі СМА 1-го типу і обладнані усім необхідним. Їх планують купити у Польщі, із ввезенням в Україну має допомогти Благодійний фонд «Даймо надію».

Софія і Лук'ян не сидять самостійно, не тримають голову, м'язи спини слабкі і вони швидко втомлюються, в ніжках виражені контрактири, дихають вони лишень з допомогою ШВЛ. Тому діти потребують комфортної спинки сидіння, яка змінює кут нахилу практично до лежачого положення. Спинка доволі тверда, щоб дитина не провалювалася і водночас з м'яким покриттям, щоб не гризла.

Також візки мають мати посилену вісь, щоб вони не ламалися через додаткове навантаження апаратами ШВЛ, відсмоктувачем та пульсоксиметром.

За попередніми підрахунками, вартість одного візка становить 140 тис. грн. Благодійний фонд «Даймо надію» проплатив 147 тис. грн.

Мамі вдалося зібрати 95 526 грн, залишилося ще 38 474 грн.

Чи будуть оформлені візки для дітей як гуманітарну допомогу?

Їх надання слід вважати гуманітарною чи благодійною допомогою?

Чи має право збирати кошти для їх придбання благодійний фонд?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: одержувач гуманітарної допомоги, гуманітарна допомога

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- роль гуманітарної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення;
- порядок отримання гуманітарної допомоги.

Семінарське заняття 6

Тема 4. Організація надання волонтерської допомоги в системі недержавного соціального забезпечення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та принципи надання волонтерської допомоги.
2. Функції волонтерської допомоги в організації недержавного соціального забезпечення для окремих категорій
3. Отримувачі волонтерської допомоги.
4. Надавачі волонтерської допомоги.
5. Процедура надання волонтерської допомоги.

Задача 1

У Івано-Франківську учасники волонтерської програми "Будуємо Україну Разом" допомагали робити ремонт у квартирі багатодітної мами Ольги Кушнір. Жінка сама виховує трьох дітей. Зараз тимчасово живе в одній з кімнат у квартирі батьків, Ремонт проводять у квартирі площею 60 кв. метрів на 11-му поверсі. За два роки існування програми волонтери провели 16 ремонтів сім'ям у скруті, людям похилого віку, людям з обмеженими функціональними можливостями

Чи можна вважати таку діяльність волонтерською?

Чи укладається з волонтерами договір?

На які види недержавного соціального забезпечення має така родина?

Задача 2

«Союз медиків ім. Флоренс Найтінгейл» (Бахмутський медичний коледж) з 2014 року співпрацює з місцевою лікарнею. Волонтери надавали і досі продовжують надавати допомогу в лікарні пораненим бійцям української армії, які взяли участь в ООС Вони надають медичну допомогу та забезпечують психологічну підтримку поранених військових та місцевих жителів, котрі отримують медичну допомогу.

Чи можна вважати таку діяльність волонтерством?

Хто може бути студент-медик волонтером?

Чи потрібно укладати з ним договір?

Які види недержавного соціального забезпечення можуть отримати поранені військовослужбовці?

Задача 3

Центр для онкохворих дітей «Дача» - один з проектів фонду «Запорука». Лікування онкозахворювання у дітей може тривати місяцями, весь цей час сім'я знаходиться не вдома. У когось є можливість поїхати додому у період між хіміотерапіями. У деяких такого шансу немає та постає питання проживання. Можна виїхати квартиру, можна зупинитися в готелі, але для цього потрібні немаленькі кошти, частіше за все, їх у родини нема.

У центрі постійно проживає 6 сімей, повною родиною: мама, тато, дитина, інколи братики-сестрички. Також надають можливість проживання рідним дитини, яка знаходиться у лікарні з іншим родичем. Рідні можуть приготувати домашню їжу, попрати одяг. У кожній сім'ї своя окрема кімната, яка на період лікування стає справжнім тимчасовим, домом. Батьки хворих дітей часто кажуть, що у лікарні дитина лікується, а на «Дачі» просто живе та оживає. Назву Центру придумали самі діти, бо його планували називатиметься «Посмішка», але назва не прижилася, бо для родин будинок став центром відпочинку від лікарняних стін, медичних процедур.

Чи можна отримувати у даному закладі волонтерську допомогу?

Хто має організувати її надання?

Хто і на яких засадах має надавати волонтерську допомогу?

У якій формі може надаватися волонтерська допомога?

Задача 4

На Буковині студенти-медики створили мобільний колл-центр та запрошують людей зробити щеплення від COVID-19. Вони на волонтерських засадах працюють у центрах первинної медико-санітарної допомоги краю, телефонують пацієнтам центру та розповідають, що можна вакцинуватися від коронавірусу. Студенти розказують, де є найближчий пункт щеплення чи центр вакцинації, як він працює. Повідомляють про наявні препарати, якими можна зробити імунізацію та наголошують, що процедура є безпечною і безкоштовною. Студенти працюють у центрі у вільний від навчання час. Лише за перші два дні їм вдалося обдзвонити близько 4 тисяч буковинців.

Чи можна вважати таку діяльність волонтерством?

Хто може бути студент-медик волонтером?

Чи потрібно центру первинної медико-санітарної допомоги укласти з ними договір?

Задача 5

Система надання безоплатної правової допомоги запускає проект «Волонтер БПД». Його метою є залучення громадських активістів, які виявили бажання стати волонтерами надання безоплатної правової допомоги. Основним завданням волонтерів БПД є сприяння регіональним та місцевим центрам з надання безоплатної вторинної правової допомоги у здійсненні їхніх функцій.

Волонтери мають допомагати центрам забезпечувати доступ людей до безоплатної правової допомоги, проводити правопросвітницьку роботу, організувати надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги, реалізовувати інші повноваження у сфері захисту прав людини.

Хто може стати волонтером БПД?

Чи може ним стати студент будь-якої спеціальності?

За якими напрямками потрібно працювати волонтеру?

Чи потрібно укласти договір з волонтером про надання волонтерської допомоги?

Задача 6

Волонтерська організація «Ініціатива Е+» об'єднала медиків Майдану. Її засновниця Валентина тоді допомагала у госпіталі в Лютеранській кірсі Святої Катерини. Уперше на Донбас вона поїхала після Іловайська у 2014-му, з того часу побувала під обстрілами, купила і перевезла на фронт 70 автомобілів для військових, створила процедуру розмитнення такої гуманітарної допомоги. Організація закуповувала військову амуніцію, обладнання, допомагала військовим медикам.

Згодом Валентина увійшла до Ради волонтерів при Міноборони, у 2018-му разом з колегами домоглася від Мінсоцполітики прозорості документації з отримання гуманітарної допомоги. Від початку війни «Ініціатива Е+» купила дві будівлі для створення дитячих будинків сімейного типу на Донбасі, почала опікуватися школами з прифронтової зони і дітьми військових, організовувала для них табір у Карпатах. Фінансували згадані заходи міжнародні фонди й організації, наприклад: «Caritas», Посольство Чеської Республіки в Україні, БФ «Львівська освітня фундація». З оплачуваних проєктів мали невелику зарплату, та більшість робили безкоштовно.

У березні 2020 року розпочали купувати кисневі концентратори. Перші 50 апаратів придбали за проєктні кошти від Посольство Чеської Республіки в Україні для лікарень Донбасу, за донорські пожертви — для лікарень Києва. Коли закінчилися гроші оголосили про збір коштів. З контактами перевірених продавців допомогли дружні паліативні фонди, а коли ті дізналися, що це волонтерські закупівлі, то дали знижку. Перші кисневі концентратори коштували 35-37 тис.гривень, надалі ж купували за 1000 доларів — фактично за собівартістю. На даний час надає концентратори у користування тим, хто лікується вдома. Відправляють концентратори в межах території України.

Чи можна вважати таку діяльність волонтерством?

Хто може надавати фінансову допомогу волонтерській організації?

Задача 7

Житель Черкас Андрій Суворов два роки тому подолав четверту стадію раку. Працює волонтером у Черкаському центрі паліативної допомоги та намагається підтримати хворих на невиліковні онкологічні захворювання. До центру паліативної допомоги він приходить щодня, протягом двох років. Має свій робочий стіл в ординаторській. Опікується важкохворими пацієнтами. Купує одяг, продукти, речі. Розмовляє та підбадьорює хворих.

Завідувач центру паліативної допомоги Максим Босенко вважає, що присутність та допомогу волонтера неможливо переоцінити, бо він надає приклад того як потрібно не здаватися і вірити в те, що все можж скластися на краще

Чи можна вважати таку діяльність волонтерством?

Хто може бути волонтером в лікарні?

Чи потрібно укладати з ним договір?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: волонтер, волонтерська діяльність

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти у варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- значення волонтерської діяльності в системі заходів з соціального забезпечення;
- роль волонтерів в умовах війни.

Семінарське заняття 7

Тема 5. Організація надання соціальних послуг недержавним сектором

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та підстави надання соціальних послуг.
2. Види соціальних послуг.
3. Отримувачі соціальних послуг на платній основі.
4. Договір про надання соціальних послуг на платній основі.
5. Порядок надання соціальних послуг надавачами на платній основі.

Задача 1

Л. 65 років. Проживає одна на хуторі. Дочка та онуки проживають у Чехії. Через перенесену коронавірусну хворобу потребує допомоги у придбанні продуктів та ліків.

Чи може Л. отримати послуги за плату в територіальному центрі надання соціальних послуг?

Які документи потрібно надати?

Протягом якого часу має бути прийнято рішення про надання соціальних послуг?

Задача 2

Н. протягом 9 років виховує дитину з інвалідністю, працює соціальним працівником та має на утриманні непрацездатного дядька В. похилого віку, котрий отримує пенсію та страхові виплати як постраждалий від аварії на шахті у 2005 році. Переїхав з окупованого Луганська. Проживає у двокімнатній квартирі племінниці Н.. Через перенесений інсульт потребує медикаментозного лікування та цілодобового стороннього догляду. У містечку є приватний пансіонат для людей похилого віку, включений до Реєстру надавачів соціальних послуг.

Чи може В. отримати послуги за плату в будинку-пансіонаті для людей похилого віку?

Які документи потрібно надати?

Протягом якого часу має бути прийнято рішення про переїзд до пансіонату?

Задача 3

Р. втратив житло під час повені влітку 2020 року на Львівщині. Протягом року проживав у двоярідної сестри у сусідньому районі, котра у вересні 2021 року померла. Родичі померлої будинок продали. Отримує мінімальну пенсію за віком. Має бажання працевлаштуватися двірником та хоче поселитися до соціального готелю в обласному центрі

Чи може Р. отримати послуги за плату в соціальному готелі?

Які документи потрібно надати?

Протягом якого часу має бути прийнято рішення про переїзд до готелю?

Задача 4

С. у січні 2021 року пройшов санаторно-курортне лікування як дитина з інвалідністю за путівкою управління соціального захисту разом з мамою. У грудні 2021 року може пройти лікування разом з бабусею, котра готова оплатити лікування.

Чи може С. вдруге, отримати послуги з санаторно-курортного лікування за плату?

Які документи потрібно надати до санаторію?

Задача 5

М. працює в міській лікарні лікарем-анестезіологом реанімаційного відділення. Її син 2007 року є дитиною з інвалідністю, отримує допомогу по інвалідності та потребує стороннього догляду. Проживають у гуртожитку. Тому М. звернулася до місцевого реабілітаційного центру за наданням допомоги в догляді за сином.

Чи може М. отримати послуги з догляду за сином?

Які документи потрібно надати?

Протягом якого часу має бути прийнято рішення про їх надання?

Чи потрібно внести плату за їх надання?

Задача 6

Д. тривалий період часу хворіє та потребує цілодобового паліативного догляду. Проживає разом з родиною дочки покійного чоловіка у селі неподалік районного центру. Її родичі працюють у фермерському господарстві. Їх діти відвідують школу. Племінник звернувся до територіального центру надання соціальних послуг при якому створено відділення паліативного догляду.

Чи може Д. отримати послуги з догляду?

Які документи потрібно надати?

Протягом якого часу будуть надаватися послуги?

Чи потрібно внести плату за їх надання?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальні послуги, недержавний сектор.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- фінансування надання соціальних послуг недержавним сектором;
- роль недержавного сектору в надання соціальних послуг в умовах війни.

Семінарське заняття 8

Тема 6. Організація надання окремих видів соціального забезпечення на визначених договором умовах

Питання для усного опитування та дискусії

1. Формування системи соціального страхування в незалежній Україні.
2. Роль добровільного соціального страхування в системі недержавного соціального забезпечення..
3. Участь особи у добровільному соціальному страхуванні
4. Структура договору про добровільну участь у соціальному страхуванні.
5. Участь особи у добровільному соціальному страхуванні від нещасного випадку чи професійного захворювання
6. Участь особи у добровільному соціальному страхуванні на випадок безробіття.

Задача 1

М. зареєструвалася як ФОП. Займається виготовленням іграшок ручної роботи. Вчиться на заочній формі навчання в коледжі.

Чи може вона укласти договір про добровільне соціальне страхування? На яких умовах та на який період?

Задача 2

Р. протягом 18 років працює в Італії. Працевлаштована офіційно. Перед виїздом протягом 25 років офіційно працювала в бухгалтерії заводу. Через чотири роки досягне пенсійного віку та планує повернутися до родини.

Чи може він укласти договір про добровільне пенсійне страхування? На яких умовах та на який період треба укладати такий договір? Чи надасть він можливість вийти на пенсію за українським законодавством?

Задача 3

Н. зареєструвалася як фізична особа-підприємець, бо тривалий час займається виготовленням крафтових сирів. Обладнання отримала як грант через статус ВПО.

Чи може вона укласти договір про добровільне соціальне страхування на випадок вагітності і пологів? На яких умовах та на який період треба укладати такий договір?

Задача 4

В. є адвокатом адвокатської фірми. Раніше працювала державним реєстратором. Засновник фірми запропонував зареєструвалася йому як ФОП для забезпечення усіх соціальних гарантій під час роботи.

Чи може він укласти договір про добровільне соціальне страхування на випадок вагітності і пологів? На яких умовах та на який період треба укладати такий договір та від яких соціальних ризиків?

Задача 5

В. є адвокатом адвокатської фірми. Раніше працювала державним реєстратором. Засновник фірми запропонував їй зареєструвалася йому як ФОП для забезпечення усіх соціальних гарантій під час роботи.

Чи може він укласти договір про добровільне соціальне страхування на випадок вагітності і пологів? На яких умовах та на який період треба укласти такий договір?

Ф. вирішив добровільно застрахувати своє життя, бо проходить військову службу за контрактом, зокрема в зоні ООС. Тому уклав договір терміном на 4 роки

Чи можна вважати виплати за таким договором недержавним соціальним забезпеченням? Протягом якого періоду у разі загибелі Ф. будуть проводитися відповідні виплати?

Задача 6

К. уклала договір довічного утримання із сусідкою Л., яка проживає на нижньому поверсі двоповерхового багатоквартирного будинку. За договором Л. щотижнево надається допомога в придбанні продуктів, прибиранні житла. К. оплачує за рахунок пенсії Л. комунальні платежі та кабельне телебачення. Після смерті Л. її квартира стане власністю К. Книжки та картини К. після її смерті повинна передати місцевій бібліотеці. Поховання К. має бути здійснено шляхом кремації за участі лише друзів та сусідів.

Чи можна вважати отримання житла додатковим недержавним соціальним забезпеченням?

Протягом якого періоду має здійснюватися догляд за К.?

Чи повинна Л. отримувати компенсацію за надання допомоги Л.?

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір, соціальне забезпечення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- порядок укладення договорів у сфері добровільного соціального забезпечення;
- становлення системи договірної регулювання відносин у сфері соціального забезпечення.

Семінарське заняття 9

Тема 7. Соціальне підприємництво як складник недержавного соціального забезпечення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття соціального підприємництва.
2. Вплив соціального підприємництва на систему недержавного соціального забезпечення.
3. Види соціального підприємництва.
4. Зарубіжний досвід соціального підприємництва
5. Підстави та порядок отримання соціального житла

Задача 1

На Вінниччині більше шести років тому жителі села самоорганізувалися та почали переробляти молоко від своїх корів не лише за дідівськими технологіями. Ідея такого соціального проекту з'явилась від безвиході: молоко приймали за копійки й багато людей почали збувати корови. Тому виникла ідея відремонтувати власними силами старе приміщення амбулаторії та організувати там молочарню, де всі, хто має корів міг принести молоко й переробити його у сир, сметану, бринзу чи масло.

Приміщення амбулаторії взяли в оренду і власними силами та власними коштами, з фінансовою підтримкою корінних жителів, які повийжджали з села, її перетворили в міні-цех з переробки молока. Обладнали холодильну камеру для зберігання молочної продукції. Окремо закупили холодильники для сметани. Побудували 4 печі, де відігрівають прокисле

молоко. Облаштували теплу кімнату з грубкою для скисання молока та для зберігання сиру. Провели централізовану воду, поставили бойлер, зробили каналізацію, виготовили стелажі.

Молочарня – некомерційний проєкт, який обслуговує 14 сімей. Люди на власний розсуд розпоряджаються готовою продукцією та утримують молочарню: платять за світло і воду, купують дрова. У молочному цеху на переробці молока працюють влітку шість господинь, а восени та взимку роботи менше. Усі рішення приймають спільно. За виготовленою продукцією приїжджають з навколишніх сіл. Сироватку розбирають для годівлі свиней, маслянка йде на випічку хліба, на млинці», – розповідають жінки. За підрахунками, завдяки молочарні вартість молока збільшили у півтора-два рази. Виготовленої продукції вистачає самим, решту – продають. Дохід від реалізованої продукції не оподатковується, бо сумарно не перевищує 50 мінімальних заробітних плат згідно Закону України від 15.05.2003 р. №742 «Про особисте селянське господарство»). З однієї корови в місяць заробляють до 10 тис грн.

Чи можна вважати таку діяльність недержавним соціальним забезпеченням?

Відповідь обґрунтуйте.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальне підприємництво, отримувачі соціального забезпечення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти у варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- формування системи соціального підприємництва;
- організація соціального підприємництва.

Семінарське заняття 10-11

Тема 8. Недержавне соціальне забезпечення за рахунок роботодавця

Питання для усного опитування та дискусії

1. Суть та особливості недержавного соціального забезпечення за рахунок роботодавця.
2. Роль та значення недержавного соціального забезпечення за рахунок роботодавця.
3. Поняття та функції соціального пакету за рахунок роботодавця.
4. Способи формування соціального пакету на підприємстві.
5. Складові соціального пакету.

Задача 1

Мартинюк, шукаючи роботу на сайті roboota.ua, натрапила на вакансію бухгалтера, де зазначалось, що роботодавець, у разі працевлаштування особи, гарантує їй соціальний пакет, який включає: офіційне працевлаштування, виплату заробітної плати не рідше ніж 2 рази на місяць, відпустку тривалістю не менше 24 календарних днів на рік.

Проаналізуйте такий соціальний пакет.

Чим відрізняються державні соціальні гарантії від додаткових гарантій роботодавця?

Задача 2

Іванов, директор приватного підприємства «Фініш», мотивуючи своїй працівників до більш результативної роботи, щороку, напередодні Нового року, за власний рахунок організував відпочинок для всіх бажаних в Карпатах. Така гарантія була передбачена в Колективному договорі підприємства. Однак у 2020 році, в зв'язку з економічною кризою, Іванов не зміг забезпечити організацію поїздки до Карпат за власні кошти. Окремих працівників це дуже обурило, тому, враховуючи, що ця гарантія передбачена в Колективному договорі, вони подали позовну заяву до суду про порушення їхніх трудових прав.

Чи правомірними є дії роботодавця?

Чи правомірними є дії працівників?

Як вирішити спір?

Задача 3

Фролова влаштувалась на роботу, де їй, окрім державних гарантій, надавався соціальний пакет, який включав медичне страхування (лише для неї), оплата оренди квартири, оплата дитячого садка для сина. Пропрацювавши рік, вона дізналась, що у її колеги, яка виконувала таку ж роботу, до соціального пакету додатково включалось медичне страхування всієї сім'ї (чоловік та двоє малолітніх дітей) та спортзал. Обурившись, вона звернулась до роботодавця за роз'ясненням та з вимогою покращити її соціальний пакет. Однак роботодавець відмовив, пояснюючи це тим, що такий соцпакет прописаний в її трудовому договорі, тому його складові зміни не підлягають.

Чи правомірними є дії роботодавця?

До яких уповноважених органів може звернутись Фролова за допомогою?

4. Складіть соціальний пакет, який би ВИ хотіли отримати від роботодавця.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: соціальне підприємництво, отримувачі соціального забезпечення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти у варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- формування системи соціального забезпечення на локальному рівні;
- організація соціального забезпечення на локальному рівні.

Семінарське заняття 12-13

Тема 9. Недержавне пенсійне забезпечення

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття та функції недержавного пенсійного забезпечення
2. Суб'єкти системи недержавного пенсійного забезпечення.
3. Сутність та види недержавних пенсійних фондів.
4. Вкладники та учасники НПФ.
5. Особливості формування пенсійних активів НПФ. Пенсійні програми.
6. Поняття та види пенсійних виплат НПФ.
7. Порядок та умови успадкування пенсійних активів.

Практичні завдання

1. Складіть таблицю відмінностей між корпоративними недержавними пенсійними фондами та професійними недержавними пенсійними фондами.
2. Проаналізуйте пенсійні програми нині діючих корпоративних недержавних пенсійних фондів та висловіть власне бачення стосовно того, які з цих програм є найбільш ефективними для забезпечення добробуту осіб, які є їхніми учасниками. Сформулюйте та обґрунтуйте власну позицію щодо того, якою повинна бути пенсійна програма.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: недержавна пенсія, недержавний пенсійний фонд.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми здобувачу вищої освіти у варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- формування недержавного фонду;
- організація діяльності з популяризації недержавних пенсійних фондів.

1.4. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни. Виконання самостійної роботи дозволяє розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички.

Мета самостійної роботи полягає в засвоєнні у повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця

Самостійна робота студента передбачає:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;
- підготовку до семінарських занять;
- поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;
- виконання практичних завдань;
- систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Тема 1.

Поняття недержавного соціального забезпечення та принципи його надання

Питання для самостійної роботи

1. У чому полягає роль держави у розвитку недержавного соціального забезпечення?
2. Які є особливості організації недержавного соціального забезпечення в умовах війни?

Тема 2

Організація надання благодійної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення

Питання для самостійної роботи

1. У чому полягає участь благодійних організацій в недержавному соціальному забезпеченні?
2. Які пріоритети діяльності благодійних фондів в умовах війни ?

Тема 3.

Організація надання гуманітарної допомоги в системі недержавного соціального забезпечення

Питання для самостійної роботи

1. Якими є пріоритетні напрямки забезпечення формування запитів на отримання гуманітарної допомоги в сучасних умовах?
2. Чи можливе першочергове надання гуманітарної допомоги для внутрішньо переміщених осіб?

Тема 4.

Організація надання волонтерської допомоги в системі недержавного соціального забезпечення

Питання для самостійної роботи

1. Яку допомогу можуть надавати волонтерські організації в умовах війни?
2. Яке значення має волонтерська допомога у сучасних умовах?

Тема 5.

Організація надання соціальних послуг недержавним сектором

Питання для самостійної роботи

1. Хто фінансує надання соціальних послуг недержавним сектором?

2. Чи можливе надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам на платній основі

Тема 6.

Організація надання окремих видів соціального забезпечення на визначених договором умовах

Питання для самостійної роботи

1. Який порядок фінансування соціального забезпечення за договором ?
2. Чи можуть фінансувати договори недержавного страхування роботодавці?

Тема 7.

Соціальне підприємництво як складник недержавного соціального забезпечення

Питання для самостійної роботи

1. Чому соціальне підприємництво є складником недержавного соціального забезпечення?
2. Яка роль соціального підприємництва в умовах війни?

Тема 8.

Недержавне соціальне забезпечення за рахунок роботодавця

Питання для самостійної роботи

1. Які локальні акти можуть визначати механізми соціального забезпечення за рахунок роботодавця?
2. Чи зацікавлені роботодавці в недержавному соціальному забезпеченні працівників?

Тема 9.

Недержавне пенсійне забезпечення

Питання для самостійної роботи

1. Які категорії можуть отримувати недержавні пенсії?
2. Чи достатньо якісно популяризуються недержавні пенсійні фонди?

1.5. Індивідуальні завдання

Перелік індивідуальних завдань

1. Визначте надавача та оформіть документи для добровільного соціального страхування на випадок безробіття студентом університету денної форми навчання.
2. Визначте надавача та оформіть документи для отримання соціального житла особою з інвалідністю, яка виїхала з м. Маріуполь після руйнування квартири у квітні 2022 року.
3. Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеною особою похилого віку, яка проживає з донькою з інвалідністю з дитинства 1 групи у м. Тернопіль, в гуртожитку університету.
4. Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання соціальної послуги денного перебування для дитини з інвалідністю, яка виховується у родині внутрішньо переміщених осіб, які переїхали до м. Луцька.
5. Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання гуманітарної допомоги багатодітною родиною з восьми неповнолітніх дітей, яка проживає на хуторі у гірському селі Закарпатської області та потребує покращенням житлових умов.
6. Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання благодійної допомоги для проведення протезування чоловіку 49 років, який підірвався на міні у лісі Чернігівської області під час пошуку дров.
7. Визначте надавача та оформіть документи для добровільного страхування життя курсантом університету.
8. Визначте надавача та оформіть документи допомоги на оздоровлення працівнику приватного сільськогосподарського підприємства.
9. Визначте надавача та оформіть документи для добровільного медичного страхування.

10. Визначте надавача та оформіть документи для отримання побутової техніки родиною з 10 осіб, яка переїхала з Луганської області у село на Хмельниччині.
11. Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання волонтерської допомоги родиною загиблого поліцейського, квартира якого потребує ремонту після ракетного обстрілу у місті Вінниця.
12. Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання соціальної послуги підтриманого проживання жінкою 58 років, яка перенесла інфаркт після окупації м. Макарова Київської області

Індивідуальні завдання обирається здобувачем вищої освіти на початку семестру і виконується за усталеними вимогами. Його виконання полягає у пошуку відповіді на питання, поставлені у завданнях, а також підготовці пакету документів.

Розподіл завдань здійснюється відповідно до порядкового номера у списку навчальної групи. Про затвердження остаточно списку староста повідомляє викладача.

Пакет документів оформляється в єдиному файлі з титульним аркушем, на якому вказуються необхідні вихідні дані про навчальний заклад, факультет, кафедру, навчальну дисципліну, номер завдання, прізвища та імені

Критеріями оцінюваннями виступає повнота та якість підготовлених документів із дотриманням правил діловодства, культури мовлення та оформлення.

За результатами виконання самостійної роботи студент може отримати до 20 балів.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю (екзамен)

1. Поняття та історія становлення недержавного соціального забезпечення.
2. Функції недержавного соціального забезпечення.
3. Принципи надання недержавного соціального забезпечення.
4. Підстави надання недержавного соціального забезпечення.
5. Механізми надання недержавного соціального забезпечення.
6. Джерела фінансування недержавного соціального забезпечення.
7. Поняття та історія становлення благодійництва.
8. Роль держави у реєстрації благодійних організацій (благодійне товариство, благодійна установа, благодійний фонд) як учасників недержавного соціального забезпечення.
9. Функції та мотиви діяльності благодійних організацій як учасників недержавного соціального забезпечення.
10. Види благодійної діяльності.
11. Соціальна спрямованість благодійної пожертви.
12. Соціальна спрямованість благодійного гранту.
13. Соціальна спрямованість публічного збору благодійних пожертв.
14. Меценатська діяльність в системі недержавного соціального забезпечення.
15. Поняття та принципи надання гуманітарної допомоги.
16. Функції гуманітарної допомоги в організації недержавного соціального забезпечення для окремих категорій
17. Отримувачі гуманітарної допомоги.
18. Надавачі гуманітарної допомоги.
19. Процедура отримання окремих видів гуманітарної допомоги.
20. Становлення волонтерства в історії української державності.
21. Міжнародні стандарти волонтерства.
22. Розвиток волонтерства в сучасних умовах.
23. Організація волонтерської діяльності.
24. Роль волонтера у здійсненні волонтерської діяльності.
25. Поняття та підстави надання соціальних послуг.
26. Види соціальних послуг.

27. Отримувачі соціальних послуг на платній основі.
28. Договір про надання соціальних послуг на платній основі
29. Порядок надання соціальних послуг надавачами на платній основі.
30. Формування системи соціального страхування в незалежній Україні.
31. Роль добровільного соціального страхування в системі недержавного соціального забезпечення..
32. Участь особи у добровільному соціальному страхуванні
33. Структура договору про добровільну участь у соціальному страхуванні.
34. Участь особи у добровільному соціальному страхуванні від нещасного випадку чи професійного захворювання
35. Участь особи у добровільному соціальному страхуванні на випадок безробіття.
36. Становлення соціального підприємництва.
37. Поняття, ознаки та функції соціального підприємництва.
38. Вплив соціального підприємництва на сферу соціального забезпечення.
39. Суть та особливості недержавного соціального забезпечення за рахунок роботодавця.
40. Роль та значення недержавного соціального забезпечення за рахунок роботодавця.
41. Поняття та функції соціального пакету за рахунок роботодавця.
42. Способи формування соціального пакету на підприємстві.
43. Складові соціального пакету.
44. Організація недержавного пенсійного забезпечення.
45. Суб'єкти системи недержавного пенсійного забезпечення.
46. Види недержавних пенсійних фондів.
47. Вкладники та учасники недержавних пенсійних фондів.
48. Поняття та види пенсійних виплат.

1.6.2. Структура залікового з білету.

Підсумковий семестровий контроль проводиться в письмовій формі

Приклад завдань залікового білету

Визначте надавача та оформіть необхідні документи для отримання гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеною особою похилого віку, яка проживає у м. Дніпрі в гуртожитку.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

До 30 балів – за результатами складання семестрового контролю

2.2. Обсяг балів, здобутих під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 12 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, здобувач вищої освіти може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Денна	13	0,8	1,5	2,3	3,1	3,8	4,6	5,4	6,2	6,9	7,7	8,5	9,2	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 13 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського заняття кожному здобувачу вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти в наведені у п. 4.3.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу здобувачів вищої освіти та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми									Усього балів	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9		
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	10
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	10									10	
	Усього балів										20	

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку з навчальної дисципліни «Недержавного соціального забезпечення», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.8 Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП (в редакції рішення вченої ради ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 року, протокол № 1, введене в дію з 01 вересня 2020 року, наказ ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 року № 312/20).

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді на завдання екзаменаційного білета.

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Гудзь А.О. Система соціального захисту України та місце в ній недержавного соціального забезпечення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2019. № 40. С. 106–109.
2. Данилюк О.І. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 5 URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/52.pdf.
3. Денисенко К.В. Державна політика у сфері соціального захисту: аналіз понятійно-категоріального апарату. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2. Ч. 1. С. 95–101.
4. Доценко І. О., Кукурічко Р. С. Зарубіжний досвід фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Фінансовий простір*. 2015. № 2. С. 322–325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_2_41.
5. Сивак С. М. Професійні недержавні пенсійні системи. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні* : Матеріали VII регіональної наук.-практ. конф. Львів, 2002. С. 235-237.
6. Синчук С. М. До питання про недержавне соціальне забезпечення за рахунок роботодавця. *Університетські наукові записки*. 2011. № 2 (38). С. 194–198.
7. Стеценко В. Ю. Медичне страхування як складова системи страхування (правові аспекти). *Форум права*. 2009. № 3. С. 597–602.

Тема 2

1. Гудзь А.О. Класифікація форм та видів благодійної діяльності в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 1. С. 61-64.
2. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 16.09.1997 р. № 531/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 46. Ст. 292.
3. Про гуманітарну допомогу. Закон України від 22.10.1999 р. № 1192–XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14>.
4. Про Товариство Червоного Хреста України. Закон України від 28.11.2002 р. № 330–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 5. Ст. 47.
5. Чудик-Білоусова Н. Поняття та система договорів соціального сприяння. *Університетські наукові записки*. 2020. № 1 (73). С. 158–176.
6. Чудик-Білоусова Н. І. Цивільно-правовий договір у системі соціального забезпечення України. *Університетські наукові записки*. 2014. № 4 (52). С. 43–54.

Тема 3

1. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 16.09.1997 р. № 531/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 46. Ст. 292.
2. Про гуманітарну допомогу. Закон України від 22.10.1999 р. № 1192–XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14>.
3. Про Товариство Червоного Хреста України. Закон України від 28.11.2002 р. № 330–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 5. Ст. 47.
4. Горелов Д. М., Корнієвський О. А. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: Аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2015. 36 с.
5. Сербин Р. А. Адміністративно-правова характеристика загально-соціальних форм благодійної діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 1. С. 103-107.
6. Сірко В. С. Поняття адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні. URL: http://www.pravo.nayka.com.ua/pdf/8_2018/102.pdf.

Тема 4

1. Про благодійництво та благодійні організації: Закон України від 16.09.1997 р. № 531/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 46. Ст. 292.

2. Про гуманітарну допомогу. Закон України від 22.10.1999 р. № 1192–XIV. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14>.
3. Про Товариство Червоного Хреста України. Закон України від 28.11.2002 р. № 330–IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 5. Ст. 47.
4. Горелов Д. М., Корнієвський О. А. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: Аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2015. 36 с.
5. Сербин Р. А. Адміністративно-правова характеристика загально-соціальних форм благодійної діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 1. С. 103-107.
6. Сірко В. С. Поняття адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні. URL: http://www.pravo.nayka.com.ua/pdf/8_2018/102.pdf.

Тема 5

1. Дубич К.В. Соціальне замовлення – ефективний механізм надання соціальних послуг в Україні. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 1. URL: <https://goo.gl/pDQ3n9>.
2. Чудик-Білоусова Н. І. Соціальне замовлення в системі надання соціальних послуг. *Університетські наукові записки*. 2017. № 3 (63). С. 167–183.
3. Чудик-Білоусова Н. І. Сучасні тенденції правового регулювання надання соціальних послуг. *Університетські наукові записки*. 2016. № 3 (59). С. 133–150.
4. Шубна О. В., Денисова Ю. В., Санчич О. С., Марильова А. В. Новітні методи удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні. URL: [www.evd-journal.org/download/2020/3\(61\)/24-Shubna.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2020/3(61)/24-Shubna.pdf).

Тема 6

1. Гудзь О.О. Договір як регулятор відносин у сфері соціального забезпечення: історичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2019. № 58. С. 156-159.
2. Гудзь О.О. Поняття та характеристика договорів у сфері соціального забезпечення. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право*. 2018. № 4 (40). С. 105-108.
3. Корнілова О.В. Медична допомога як вид соціального забезпечення: монографія; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2021. 214 с.
4. Чудик-Білоусова Н. І. Цивільно-правовий договір у системі соціального забезпечення України. *Університетські наукові записки*. 2014. № 4 (52). С. 43–54.
5. Чудик-Білоусова Н. І. Становлення договірної регуляції соціального страхування в Україні. *Університетські наукові записки*. 2018. № 3–4 (67–68). С. 158–176.

Тема 7

1. Березяк І.І. Зарубіжний досвід та вітчизняні реалії становлення соціального підприємництва / І.І. Березяк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»; редкол.: І.Д. Пасічник, О.І. Дем'янчук. – 2014. – Вип. 25. – С. 31–36.
2. Назарук В. 5 великих можливостей для розвитку соціального підприємництва в Україні. URL: <http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/135-chy-potriben-ukraini-zakon-pro-sotsialne-pidpriemnytstvo>
3. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу / за наук. редакцією к.е.н. А. О. Корнецького — К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. — 160 с. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f709abdc-971c-42b1-9f14-4df944c16378/content>.
4. Соціальне підприємництво: опорний конспект / укл. О. Ф. Овсянюк-Бердадіна. Тернопіль: Вектор, 2021. 74 с.
5. Посібник з планування соціального підприємства. / Пер. з англ.: Британська Рада в Україні. К. : Британська Рада в Україні, 2011. 68 с.

6. Салій І. Американський та європейський шляхи соціального підприємництва URL: <http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/109-amerykanskyi-ta-ievropeyskyi-shliakhy-sotsialnoho-pidpriemnytstva>.

Тема 8

1. Данилюк О.І. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 5 URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/52.pdf.
2. Денисенко К.В. Державна політика у сфері соціального захисту: аналіз понятійно-категоріального апарату. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2. Ч. 1. С. 95–101.
3. Доценко І. О., Кукурічко Р. С. Зарубіжний досвід фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Фінансовий простір*. 2015. № 2. С. 322–325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_2_41.
4. Тимофіїв Р. М. До питання про добровільне медичне страхування як форму участі роботодавця у недержавному соціальному захисті працівників. Соціально- економічні і правові підстави вдосконалення трудово- 16 го законодавства на сучасному етапі: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 21 жовт. 2016 р.). Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2016. С. 297–302.
5. Тимофіїв Р. М. Щодо проблеми медичного соціального страхування працівників. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матер. XXIII звітної наук.-практ. конф. (м. Львів, 7–8 лют. 2017 р.). Львів: юрид. ф-т ЛНУ ім. І. Франка, 2017. С. 55–57.

Тема 9

1. Вітка Ю. В. Недержавні пенсійні фонди: особливості цивільно-правового статусу: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Л., 2008. 17 с.
2. Гудзь А.О. Система соціального захисту України та місце в ній недержавного соціального забезпечення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2019. № 40. С. 106–109.
3. Данилюк О.І. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 5 URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/52.pdf.
4. Денисенко К.В. Державна політика у сфері соціального захисту: аналіз понятійно-категоріального апарату. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2. Ч. 1. С. 95–101.
5. Доценко І. О., Кукурічко Р. С. Зарубіжний досвід фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Фінансовий простір*. 2015. № 2. С. 322–325. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_2_41.
6. Пенсійне забезпечення в Україні та Білорусі: історія становлення і перспективи розвитку: монографія / за ред. Михайла Шумила, Ірини Комоцької. Київ: Ніка-Центр, 2018. 516 с.
7. Федина В. В., Саламаха Ю. В. Недержавні пенсійні фонди і страхові компанії як суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2017. Вип. 27. Ч. 3. С. 85–88.
8. Чудик-Білоусова Н. І. Договірне регулювання відносин у сфері пенсійного забезпечення в сучасних умовах. *Приватне право і підприємництво*. Вип. 17, 2017 р. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2017. С. 130–134.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ — Верховна Рада України.
2. www.president.gov.ua/ — Президент України.
3. www.kmu.gov.ua/ — Кабінет Міністрів України.

4. <http://www.msp.gov.ua/> — Міністерство соціальної політики України.
5. <https://mva.gov.ua/ua/> — Міністерство у справах ветеранів України
6. <http://www.dcz.gov.ua/> — Державна служба зайнятості
7. <https://nssu.gov.ua> — Національна соціальна сервісна служба України
8. www.nbu.gov.ua/ — Національна наукова бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
9. <http://univer.km.ua/> — Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова.

О Н О В Л Е Н Н Я

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Надія ЧУДИК-БІЛОУСОВА –

професорка кафедри трудового, земельного та господарського права,
кандидатка юридичних наук, доцентка

07 серпня 2022 року

Схвалено кафедрою трудового, земельного та господарського права
08 серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____ Іван КОСТЯШКІН
08 серпня 2022 року